

11. søndag efter trinitatis

Tid og sted: Højen og Ødsted d. 12. august 2018

Skriftlæsninger

5 Mos 30,15-20: Jeg har stillet dig over for livet og døden, velsignelsen og forbandelsen. Så vælg da livet.

Rom 10,4-17: "Ordet er dig nær, i din mund og i dit hjerte," og det ord er troens ord, som vi prædiker

Luk 7,36-50: Kvinden med alabast-krukken i farisæerens hus.

Salmevalg

750: Nu titte til hinanden

448: Fylt af glæde

397: Trods længselens smerte

151: Med sin alabaster-krukke

752: Morgenstund har guld i mund

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

En af farisæerne indbød Jesus til at spise hos sig, og han gik ind i farisæerens hus og tog plads ved bordet. Nu var der en kvinde, som levede i synd i den by. Da hun fik at vide, at han sad til bords i farisæerens hus, gik hun derhen med en alabastkrukke fuld af olie, stillede sig grædende bag ham ved hans fødder og begyndte at væde hans fødder med sine tårer og tørrede dem med sit hår, og hun kysede hans fødder og salvede dem med olien. Da farisæeren, som havde indbudt ham, så det, tænkte han ved sig selv: "Hvis den mand var profet, ville han vide, hvad det er for en slags kvinde, der rører ved ham, at det er én, der lever i synd." Jesus sagde da til ham: "Simon, jeg har noget at sige dig." Han svarede: "Sig det, Mester!" "En pengeudlåner havde to skyldnere. Den ene skyldte fem hundrede denarer, den anden halvtreds. Da de ikke havde noget at betale med, eftergav han dem begge deres gæld. Hvem af dem vil så elske ham mest?" Simon svarede: "Den, han eftergav mest, vil jeg tro." Jesus sagde: "Det har du ret i." og vendt mod kvinden sagde han til Simon: "Ser du denne kvinde? Jeg

kom ind i dit hus; du gav mig ikke vand til mine fødder; men hun har vædet mine fødder med sine tårer og tørret dem med sit hår. Du gav mig ikke noget kys; men hun er blevet ved med at kysse mine fødder, siden jeg kom herind. Du salvede ikke mit hoved med salve, men hun har salvet mine fødder med olie. Derfor siger jeg dig: Hendes mange synder er tilgivet, siden hun har elsket meget. Den, der kun får lidt tilgivet, elsker kun lidt.” Og han sagde til hende: “Dine synder er tilgivet.” De andre ved bordet begyndte at tænke ved sig selv: “Hvem er han, som endog tilgiver synder?” Men han sagde til kvinden: “Din tro har frelst dig. Gå bort med fred!”

Prædiken

Det er så ømt og sanseligt beskrevet, hvordan kvinden, som her kaldes en synderinde, fuld af hengivenhed går hen til farisæerens hus, hvor hun formodentlig ikke er velkommen, med sin alabastkrukke fuld af olie og begynder at vaske Jesu fødder. Hvilken lise! Her i dette års sommervarme kan vi nemt relatere til det velvære, en fodvask må have været

for Jesus. Mine egne fødder har denne sommer været usædvanlig beskidte, fordi jeg konstant er gået rundt i sandaler i den støvede natur. Et køligt fodbad har af og til gjort lykke. Dels er mine tæer blevet rene, den hårde hud under fødderne er blevet blødere, og dels har fodbadet haft en svalende effekt på hele legemet. Det er vidunderligt med et fodbad i en varm og støvet egn!

Kvinden bøjer sig ned bag ved Jesus, der ligger til bords, som man gjorde på den tid, og med sine tårer væder hun Jesu fødder; med sit hår tørrer hun fødderne, og da fødderne er tørre, kysser hun dem og smører fødderne ind i kostbar og vellugtende olie.

Det er en smuk sanselig beskrivelse af en nærmest rituel handling, en lille dåbshandling.

Men episoden får ikke lov at stå i sin umiddelbare, sanselige skønhed. For kvinden er ikke hvem som helst. Hun er en synderinde, står der, og én af den slags, som farisæerne i huset ikke bryder sig om. Vi ved ikke, hvorfor hun kaldes en synderinde. Vi ved blot, at det må være en offentlig hemmelighed. Ich liebe dich

Men måske er det ikke uden betydning. I løbet af kirkehistorien er synderinden ofte blevet identificeret med Maria Magdalene, og ifølge den tradition måtte kvinden være prostitueret. Det er sexistisk, når vi som udgangspunkt tænker sådan om en synderinde – i modsætning til en synder. Men der er en tavshed i kommunikationen, som underbygger den forestilling. Læg mærke til farisæeren, hvis hus, de er gæster i. Han “*tænker ved sig selv*”. Han giver ikke offentligt udtryk for sine tanker, måske fordi det netop er pointen med prostitution: der skal ikke tales om det! Farisæeren, står der, tænkte ved sig selv: “Hvis den mand var profet, ville han vide, hvad det er for en slags kvinde, der rører ved ham, at det er én, der lever i synd.”

I jødedommen på den tid var det ikke noget stort problem for en mand at gå til en prostitueret. Det var måske lidt dumt, og det har sikkert ikke været så godt for familiefreden, hvis det blev opdaget; men udadtil gjorde det ikke nogen forskel for manden. Men kvinden, derimod, ville blive deklasseret til en af samfundets laveste. Det var

ikke blot et spørgsmål om at sælge seksuelle ydelser og leve frit af det, sådan som det i princippet er i Danmark i dag. En prostitueret kvinde mistede sine rettigheder og mistede sine tilhørsforhold.

Hvad betaler man for, når man går til sådan en prostitueret? Lidt sex, lidt velbehag og lettelse. Ja. Men også meget mere. Man betaler for at få lov til at gå, uden at hun følger med. Eller omvendt. At hun går, så snart hun er færdig. Man betaler for, at hun ikke hilser på gaden; man betaler for, at hun ikke taler om det. Hun må intet sige, hvis hun er blevet dårligt behandlet. Og hvis hun bliver behandlet med respekt, må hun heller ikke give udtryk for taknemmelighed. Man betaler for, at hun intetsteds hører til i ens verden, at hun ikke er en del af den horisont, man anser for sin egen. Og på den måde får man virkelig meget for pengene, både sex, måske lidt glæde og så alt det andet i tilgift: at hun aldrig kommer til at høre til mig, mine og mit, at hun ikke er nogen, jeg er forpligtet på.

Farisæeren Simon undrer sig over, at Jesus ikke ser, hvad hun er for en. En synderinde. Hun hører ikke til, og det

undrer ham, at Jesus ikke sender hende væk. I stedet giver Jesus kvinden alt det, som kunderne gennem tiden har betalt hende for at give afkald på. De har betalt hende for at være den skyldige, der må stille sig i udkanten af samfundet, uden for fællesskabet. Men Jesus åbner fællesskabet for kvinden, da han lader hende tjene og være en del af sin verden – mens folk ser det!

Og så taler han til farisæeren Simon, som om han ved præcis, hvad Simon står og tænker: Jeg har noget at sige dig! Lignelsen, som Jesus fortæller, handler om gæld, om at skylde. Han siger; “Simon, du kender det jo godt. At når nogen skylder dig meget, er de knyttet tæt til dig og er afhængige af dig. Skylder de dig kun lidt, er de dig ikke så nær. Sådan er det også med mig,” siger Jesus, “jeg bevæger mig også i feltet hvor skyld og kærlighed er på færde. Dem, der hører mig til, eftergiver jeg stor gæld, så de kan være hos mig og være frie og elske. Kvinden kommer herind til mit bord, ikke til dit, fordi hun tror, at jeg kan sætte hende fri. Her vil hun høre til. Og jeg skærer det ud i pap og siger det højt, så alle kan tale åbent om det, og så alle ved det,

når I ser hende: at hendes synder er hende tilgivet. Hos mig hører hun til.”

Tilgivelsen går på, at kvinden sættes fri af andre menneskers domme og af sine egne. Ved at hun får plads ved bordet hos Jesus, og ved at han siger til hende, at hendes synder er tilgivet, løfter han hende ud af det net af hemmelig skyld, som andre holder hende i. Han gør det til *intet*. På den måde viser Jesus, at han er mere end en profet eller en lærer. Det handler for Jesus nemlig ikke blot om at pege på sandheden; det handler om at virke en forvandling af vores forhold til Gud og til hinanden.

Den, der elsker meget, skylder meget! Skyld er relationelt. Vi får nemt en snæver retslig forståelse af ordet skyld i Danmark, for det er mest i forbindelse med brud på loven, vi bruger ordet. Når der er begået en uretfærdighed, så er der nogen, der har skylden. Hvorfor græder lille Hans? Er der nogen, der har taget hans legetøj? Er der nogen, der har slået ham? Måtte han ikke være med i legen? Blev han drillet? Hvem har skylden? Og hvordan kan retfærdigheden

genoprettes? Ved hjælp af bod og anger eller ved hjælp af hengivenhed og kærlighed? Med sådan en forståelse af skyld kommer vi nemt til at tolke denne fortælling causalt; altså sådan at kvinden må yde noget for at gøre sig fortjent til tilgivelsen.

Men skyld er også noget andet. Vi ved, når vi tænker på dem, vi elsker højest, at dem skylder vi en hel masse. Ja, der er skylden uendelig, for vi vil smide alt, hvad vi har i hænderne, hvis de har brug for os. - Det skylder vi dem, og det skylder vi den kærlighed, der er imellem os. Den, der elsker meget, skylder meget – det ved vi fra os selv.

Og med sådan en skyld kommer kvinden med sin alabastkrukke fuld af kostbar olie og bøjer kvinden sig ned ved Jesu fødder for at vaske dem. Hun elsker.

I den oprindelige version af salmen *Med sin alabasterkrukke*, som Grundtvig skrev i 1837, vender Grundtvig i sidste vers tilbage til “synderinden”, der i løbet af salmen er blevet billede på vores længsel efter Guds tilgivelse. Grundtvig lader kvinden tale til Jesus, og hun taler ikke til hans guddommelighed, der må dømme synden, men til den

menneskelighed, der må elske synderinden: “Lå du under moderhjerter/har du diet moders bryst/kender du og kvindens smerte, kvindehjerterets liv og lyst/Og Marias søn, du bolde, døm mig ej med læber kolde, skjul mig i din kærlighed.” Der slutter salmen. I en sanselig manifestation af tilgivelsen. Sådan som fortællingens slutning er sanselig og fuld af den samme ømhed, som kvinden vaskede Jesu fødder med. Efter at Jesus irettesatte farisæerne, deres fordømmelse af kvinden og deres lukkede klub, vendte han sig om mod kvinden, for det var ikke nok at proklamere tilgivelsen for de fine mænd. Han vendte sig mod kvinden og talte direkte til hende: “Dine synder er tilgivet.”

Jesus Kristus vendte sig mod kvinden, i en fysisk sanselig bevægelse, fuld af omsorg og kærlighed til kvinden. Og det er tilgivelsen fuldt og helt: at få lov til at være der, at høre til. Da Jesus vendte sig mod kvinden, var det Gud, der viste sin kærlighed.

Når vi kommer her i kirken, er vi ikke i tvivl om, at vi selv er syndere; men når vi står ansigt til ansigt med Gud ved dåben, hvor Gud nænsomt vasker os og kalder os for sine

børn, og ved nadveren, som er det åbne måltid, hvor vi *ikke* blot er tålt som syndere, men indbudt som æresgæster, så er det ikke fordi, vi er syndere, der trænger til tilgivelse, det er ikke fordi, vi bare er tålt af Gud. Vi står ansigt til ansigt med Gud, fordi Gud skaber en ny verden. Gud kunne vende ryggen til og sige nej, afvise kvinden, afvise os og nægte tilgivelse; men den frihed har Gud i Jesus Kristus endegyldigt givet afkald på.

Hvad vi har gjort af ondt og godt, er ikke ugjort når vi rejser os fra nadverbordet. Har vi såret nogen, er der stadig noget der skal heles, når vi rejser os. Men vi er fri af skylden og dommenes tunge hængedynd og vi kan gå bort med fred. Og så kan vi gå ud og elske frit og skylde meget. Den skyld, som gør levende og ikke død. Menneskers dommer over hinanden kan tage livet fra os. Guds dom gør fri: Din tro har frelst dig. Gå bort med fred. Amen

Lovprisning

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen,

således også nu og altid
og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Marias søn, hvor Herre og Gud. Døm os ikke med kolde læber, men skjul os i din kærlighed. Du kender menneskets veje, men hvor vi fordømmer, sætter grænser og bygger mure, der åbner du en vej for den, der ingen veje har. Vend dig om mod os og sig det ord, der sætter alting på plads.

Vi vil ikke flygte fra dine domme, men lad os i dommene kende din velsignede nåde.

Tilgiv os, som du tilgav kvinden med alabastkrukken, der vaskede din fødder. Du gjorde hende til en del af dig og dit fællesskab. Åbn det fællesskab for alle og enhver, for alle de små, for alle foragtede, for undertrykte, for flygtninge og fængslede.

Skab en ny begyndelse i os. Lær os ydmyghed og tro; lær os, at den, der elsker meget, skylder meget. Lad os ikke være uskyldige, men sæt skylden på det rette sted, så vi kan bære den sammen. I Jesu Kristi navn, amen.